

מיכתב של שרת-הבריאות לעורך "העולם הזה":

לא, אפיוני הצורקי!

(מיכתב זה נכתב בעיקבות רשימה בחתימת א.א. שהופיעה בגיליון האחרון).

שרת-הבריאות והנהלת משרד-הבריאות לא טיפלו בהתפרצות מחלות הפוליו בצורה מאולתרת ומתוך שליפה מהמותן, כפי שמשמע ממאמרו של העורך המכובד של העולם הזה, א.א., כן, גברתי השרה, מיום 11 באוקטובר 1988. נהגתי מתוך שיקול-דעת, תוך התייעצות יוסימית עם ועדת-המומחים למחלות ויהומיות וחסונים של משרד-הבריאות, ומתוך חרדה ודאגה לבריאות-העם. זה נכון שאין לי השכלה בתחום הרפואה, כפי שהשכלה כזאת לא היתה לאף שר-בריאות אחר שכיהן עד כה בתפקיד זה. חובתי היתה להתייעץ עם המומחים, אך עלי היה להחליט ובזמן הנכון. כך נהגתי. לא נכנעתי לחץ של כותרות וכתבות בעיתונות וגילויי פאניקה שאחזו בחלק מאזרחי המדינה בעיקבות פירסומים בלתי-אחרים של גורמים שונים, רובם ככולם לא-מומחים במחלות ויהומיות בכלל, וכמחלת-הפוליו כפרט.

נוכח הביקורת שנמתחה עלי במאמר כן, גברתי השרה, ברצוני לפרט את הצעדים שנקטנו מאז שהתגלו המיקרים הראשונים של מחלת-הפוליו. בטוחה אני כי לאחר שאפרט את החלטות שהתקבלו עלייך והדרך לקבלתן, גם העורך הראשי של העולם הזה, שאת יושרו הציבורי אני מעריכה, ייובח לרעת שבמשך כל הימים, ידי היתה על הדופק. פעלתי על פי חוות-דעת מיקצועיות מוסמכות, כפי שהתחייב

מערכת-הביוב של לוד, והתברר שנגיף-הפוליו נמצא גם בהם.

באיווררים אלה ניתן כמשך השנים האחרונות תרכיב-סאלק משופר, מאחר ורמת-התחלואה בפוליו, באיווררים אלה, היתה גבוהה במיוחד.

מדיניות זו, שהתקבלה בשנת 1982, הצליחה כי משימתה והקטינה את מימרי-הפוליו באיווררים הנ"ל. לאחר התייעצות עם המומחים הוחלט לחסן גם את תושבי רמלה ולוד, על אף העובדה שלא התגלה אף חולה פוליו אחר באיוור זה.

גילוי מיקרים נוספים של חולי-פוליו מוכחים הרליקו אצלי, "נורה אדומה". החלטתי לזמן התייעצות עם טובי-המומחים בארץ בתחומי אפירימולוגיה, וירולוגיה, ומחלות ויהומיות, וכן קצין-הרפואה הראשי. הצגתי לפנייהם שתי שאלות:

● האם הצעדים שנקטנו עד כה עלייך משרד-הבריאות לחסן את תושבי נפת-חרדה, רמלה ולוד בתרכיב סייבין היו נכונים?

● האם, נוכח הממצאים הקיימים, יש לחסן את כלל תושבי-המדינה?

חילוקי-הדעות

תשובה של כל המשתתפים לשאלה הראשונה היתה חד-משמעית — משרד-הבריאות אכן נהג כמתחייב מהמצב. כאשר לשאלה השנייה התגלו חילוקי-דעות. רובי

שרה ארבל-אלמוזיני
"ידי כיתה א' בכו וטייבו..."

רובם של הנוכחים המליצו שלא לחסן את כלל-האוכלוסייה, ולהמשיך במדיניות משרד-הבריאות קבע: לחסן רק כמות איוורים שבהם התגלו חולי-הפוליו. היו נורדים שגם כרי שיש צורך לחסן את כלל-האוכלוסייה, בשלבים.

עליאף חוות-הדעת של מרבית המומחים, שהשתפו בפגישתנו, לא הייתי שקטה. לקחתי בחשבון כי ייתכן ולא יהיה מנוס מלחסן את כלל האוכלוסייה. בהתאם לכך הוריתי לשרת-הבריאות-הציבור לעשות את ההכנות הלוגיסטיות הדרושות.

נוכח חילוקי-הדעות בין הרופאים המומחים ורופאי-הילדים בדבר הצורך בחיסון כלל האוכלוסייה (כל מומחה היה "נעול" על הקונספציה שלו) החלטתי, אחרי התייעצות עם ועדת-המומחים, להזמין מיספר מומחים בעלי שם עולמי בתחום המחלות ויהומיות הפוליו, ולשמוע את חוות-הדעתם על הצעדים שיש לנקוט.

עוד במהלך הכנת הר"ח עלייך המומחים — הרופא מלניק, הר"ר אורנשטיין והרופא ריי מאירג'ון הבריאות העולמי — התקבלו מימצאים נוספים של בדיקות-ביוב מידגמיות, שהעידו על נוכחות נגיפי-פוליו במערכת-הביוב של נסיציונה ונפת-עכו.

בהתאם למדיניות שנקטנו, הוחלט על חיסון ה-אוכלוסייה באיווררים אלה, למחרת, ביום השישי ב-7 באוקטובר 1988.

המומחים, שבאו מחוץ-לארץ, עברו ללא ליאות ויזם ולילה, כדי להגיש את הר"ח בהקדם האפשרי. המומחים סמכו את ידיהם על הצעדים שנקט משרד-הבריאות והמליצו על חיסון כלל-האוכלוסייה בשלב בים. נוכח גילוי נגיפי-פוליו באיווררים שונים, באשר למדיניות-החיסון בעתיד, המליצו המומחים על חיסון משולב (תרכיב סאלק וסייבין גם יחד). עוד באותו הערב קיבלתי את המלצות ועדת-ה-

מומחים. הוריתי להפעיל את המערך הלוגיסטי כי משרדי ולקבוע לוחיזמים לחיסון כלל-האוכלוסייה, החל ביום הראשון, ה-9 באוקטובר. תחילה חוסנו תי-נוקות ופעוטות, אחר-כך ילדי-גנים ותלמידי-מוסדות-החינוך, ולבסוף מבוגרים עד גיל 40 ועובדים במקומות עבודה.

מיצעיה-החיסון, אשר לא היה כרוגמתו, עד כה, מבחינת ההיקף והמהירות-הביצוע, התנהל בעילות ו-בסדר מופתי ביותר מ-1000 תחנות-לבריאות-ה-מישפחה ואלפי מוסדות-חינוך, למעט מיקרים בודדים, שבהם נתקלתי, ורווקא אותם הכליטו ה-טלוויזיה והעיתונות.

האמריקאים התפעלו

לפני ימים אחדים קיבלתי דיווח מהר"ר אורנשטיין, אחד משלושת המומחים מחו"ל אשר שהו בארץ, שעליפו הביאו את המימצאים שאסף בארץ לפני ועדת-החיסונים העליונה של ארצות-הברית. הוועדה סמכה את ידיה על כל הפעולות שנקט משרד-הבריאות, החל בהחלטה לחסן את תושבי אור-עקיבא עם גילוי המיקרים הראשונים, וכלה בהחלטה על חיסון האוכלוסייה כולה. נוסף על כך התפעלו חברי הוועדה מן הנמרצות והמהירות שגילוי משרד-הבריאות הישראלי בביצוע החלטותיו. הנה כי כן, מקווה אני כי אחרי שפירסמתי את מדיניות משרד-הבריאות ואת הצעדים שנקטנו, יגיע העורך הנכבד למסקנה שטעות היתה בידו עת הגדיר את פעולות משרד-הבריאות ושרת-הבריאות כי אילתור, ולא כפעולות מתוכננות.

כל פעולותי הורכבו אך ורק עלייך עיקרון אחד — החרדה והדאגה לבריאות העם. לא התחשבתי כי שום שיקולים של פופולריות ורכישת אהדת-הציבור.

ניגוח זול

ברצוני לתקן טעות נוספת במאמרו של מר א.א. — כן, גברתי השרה, שבו נכתב כי "עם הת" מנות העסקו כשר הוא זורק מיד את כל המומחים ממישרדו, כדי לפנות מקומות לעסקנים אחרים, מלחכי-פיננכה ואנשי-שלומו". לא אכחיש שנוהג כזה קיים במישרד-המשלה רבים. אך ברצוני לציין שמאז כניסתי לתפקיד לא החלפתי אף מומחה אחד כי משרד-הבריאות.

כל הצוות שעבד בתקופת כהונתם של שרים קודמים ממשיך בתפקידו.

נאלצתי להחליף את מנכ"ל משרד-הבריאות, הפרופ' מיכאלי, בעיקבות רישת מר שלמה להט, ראש עיריית תל-אביב, להחזירו לתפקידו הקודם כמנהל בתי-החולים בתל-אביב.

ברצוני להרגיש, כי את תפקיד מנכ"ל משרד-הבריאות הצעתי לפרופ' מרזכי שני, מנהל המרכז הרפואי ע"ש ש"ב. הצטרפתי עלייך שהוא דחה את הצעתי במסיבות אישיות. ברור שהצעתי זו לא היתה על רקע מיפגתי. בחירתו של הפרופ' יורם לס נעשתה אף היא שיקולים מיקצועיים גרידא.

ידעתי מראש כי כל החלטה שאקבל תתקבל כי ביקורת מצד אישים וגורמים שונים, על אחת כמה וכמה בתקופת-הבחירות, שבה אנו נמצאים.

ההחלטות שקיבלתי נבעו מתוך דאגה לבריאות-ה-עם, והתבססו על חוות-דעת רפואיות מוסמכות, מתוך ידיעת האחריות המיניסטריאלית המוטלת עלי. על נושא אחד אינני מוכנה לסלוח למיספר עיתונים ובענייני זה אני משבחת את העולם הזה: על כך שהשתמשו בצורה מכוונת ופוגעת בתמונה שבה צולמתי מגימה קבלת-החיסון לפי בקשת אבות בנתי-ספר ברמלה, כדי להרגיע ילדי כיתה א', שככו וסירבו לפתוח את הפה ולקבל את הטיפות.

ברגעיהם פעל בי הרגש האנושי והדאגה ל-לדי הקטנים, ולא העליתי לרעתי שצילום זה יהפוך לסקופ ולנסיסון לניגוח וול מצד עיתונאים ו-יריבים פוליטיים. היתה זו תמימות מציד, המצערת אותי עד היום.

אני יודעת שאיש פוליטי, ובמיוחד שר בממשלה, צריך להיות מוכן לביקורת ואפילו לדיכוי-שיטתה, אך הכל מאוד ששום עיתון לא מצא לנכון לציין בהערכה ובהוקרה את אלפי אחיות בריאות-הציבור ועובדיה-מנוצלות שעברו ללא ליאות, במסירות וב-אחריות, בביצוע מיצעיה-החיסון, ולדם בגיעים כל הכבוד וההערכה.

שושנה ארבל-אלמוזיני

במדיונה

(המשך מעמוד 7)

ההתנגדות לישראל, כדי להחליש את המנופול של אש"ף בקרב הציבור הפלסטיני.

● או להיפך, לרכא את תנועת ה-התנגדות המוסלמית, שהפכה הגורם ה-מסוכן ביותר בתוך האינתיפאדה.

אין כיום בישראל ממשלה המסוגלת לקבל החלטות ברמה זו. כל גורם ה-פעיל בשטח — צה"ל, הממשל ה-צבאי, המינהל האזרחי, השב"כ ועוד — מקבל החלטות מדיניות על דעת עצמן, מוסר הנחיה.

לא, יא שייח' עד כה התייחסו השילטונות בסלחנות אל "תנועת ה-התנגדות האיטלאמית" (חמ"ס), על פי ראשי-התיבות שלה בערבית. מעצרו של יורי מוכיח שמישהו בשטח החליט אחרת.

אולם איש אינו מעו לעצור את מנהיג התנועה, הידוע בכינוי "השייח'", המהווה סמכות רתית-מדינית עליונה. כי מעצר כזה עלול להביא לתוצאות שגם מוסדות-הביטחון בישראל חושש שים מפניהן.

ביטחון אדם שהוא חורבה

מאחורי מאה גורלים וארמירלים מתחבא מכר ותיק: שוחפו של מאיר כהנא

לא די בתוכנית-האלופים ובאנט"ר תוכנית-האלופים. לא די בגנרלים ובי-ארמירלים ישראליים, הנותנים עצות סותרות. השבוע הצטרפו לקרבי-האי-תנים גם 100 גנרלים וארמירלים אמי-ריקאיים.

הידיעה היתה סנסציונית, ופורסמה בארץ בעמודים הראשונים: 100 אלופי יבשה, אוויר וים של ארצות-הברית פירסמו גילוי-דעת, שבו קראו לישראל שלא לוותר אף על שעל אחד של אדמה כבושה. יותר מזה, הם טענו כי ויתור כזה מסכן את הביטחון הלאומי של ארצות-הברית.

זה יכול היה להיראות מרשים, איל-מלא העידו החתימות על 100 השמות **חברים של גנרלי** כי עמדתם שהתקצבו בשלום זה כוללים את כל אנשי השוליים המטרופים של הימין הקיצוני באמריקה, אחיו לובשי-המדים של הרקטור סטרינגלוב. הם יכלו להיות החברים של רחבעם (גנרלי) זאבי, שלא לדבר על הפרופסור יונל נאמן.

אחר הכולטים בחבורה הוא הגנרל אלמו זומואלט, לשעבר חבר ועדת הרמטכ"לים של הכוחות המזוינים הא-מריקאיים, איש הימין הקיצוני-קיצוני, שעצם הוכרת שמו מעוררת כחוגים צב-איים אמריקאיים חיוך נבוך.

חיוך רומה מעורר שמו של הגנרל ג'ורג' קיגן, לשעבר ראש-המודיעין של חיל-האוויר האמריקאי. שמות אלה ואחרים מופיעים בכל גילוי-דעת של הימין הקיצוני האמרי-קאי, וגם בכרוזים של הימין הניא-פאשיסטי. הפטריוטים הישראלי-שלי הם יכול רק להביך את המדינה ולהכתים את שמה אצל רוב-רובם של האמריקאים ההגונים.

שוחפו של כהנא, אבל כדי לה-בין את היוזמה כולה יש לשלם לב לשם האיש המופיע כנציגה בציבור: הר"ר ג'וזף צ'ורכה (או חורבה, במקור).

צ'ורכה-חורבה, יהודי טוב, צץ כבר בעבר בהקשר מסוי. אז היה שוחפו של — מאיר כהנא. הוא היה קשור באחד הפרקים היותר אפלים בחייו.

צ'ורכה גרל, כמו כהנא, בפרבר פלאטבו שבברוקלין. כמוהו היה בני-עוריו חבר בבית-ר.

כעבור שנים נתקל כהנא שוב באיש

העולם הזה 2668